

Euphyia frustata nieuw voor de Nederlandse fauna (Lepidoptera: Geometridae)

G. J. FLINT

FLINT, G. J., 1993. *EUPHYIA FRUSTATA* NEW FOR THE DUTCH FAUNA (LEPIDOPTERA: GEOMETRIDAE). – *ENT. BER., AMST.*: 53 (9): 132-133.

Abstract: *Euphyia frustata*, an alpine species, is recorded for the first time in The Netherlands. Probably it is an incidental wanderer as it is not indigenous in Belgium or the western part of Germany.

Swaeftenstraat 39, 7415 EA Deventer.

Inleiding

Op 1 september 1990 werd van een verlicht venster te Drouwenerzand (Drenthe) door de heer A. Alberts een exemplaar van een mij onbekende vlinder verzameld. Het enigszins afgevlogen dier werd ter determinatie gestuurd naar het Instituut voor Taxonomische Zoölogie, afdeling Entomologie, te Amsterdam. Het bleek een mannetje van *Euphyia frustata* (Treitschke) te betreffen, een soort die nog niet uit Nederland bekend was.

Euphyia frustata

Euphyia frustata heeft een spanwijdte van 24 mm en is licht mosgroen van kleur met talrijke

donkere dwarslijnen (fig. 1). De achtervleugels zijn grijs met een lichte, smalle en golvende band langs de zoom.

Het genitaal van het mannetje (fig. 2) lijkt vrij sterk op dat van de bij ons inheemse, maar zeer zeldzame *E. unangulata* (Haworth). *Euphyia frustata* bezit op de valven echter duidelijk een puntige flap aan de sacculus, die over de costa ligt. Op de costa zelf staat het vinger-vormige uitsteeksel min of meer loodrecht op de lengte-as van de valve, terwijl dit bij *E. unangulata* onder een hoek van circa 45° staat (Bleszynski, 1965). De aedeagus lijkt eveneens sterk op die van *E. unangulata*, hoewel *E. frustata* wat meer cornuti zou bezitten (Bles-

Fig. 1. *Euphyia frustata*, ♂, Drouwenerzand (Dr.), 1.ix.1990 (foto mevr. M. van Dam).

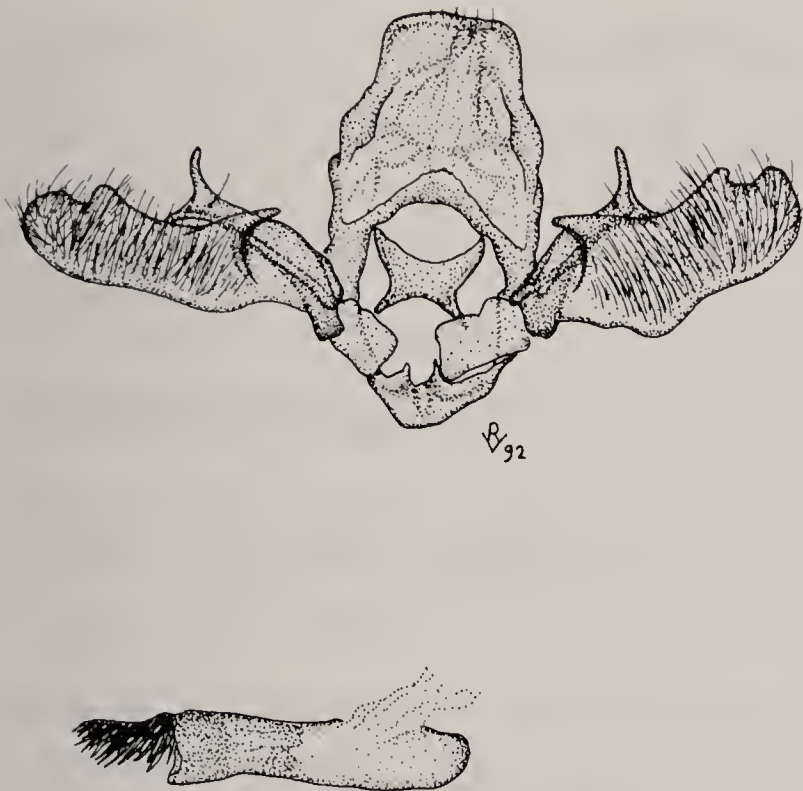

Fig. 2. *Euphyia frustata*, ♂, genitaal (naar preparaat).

zynski, 1965). De zwartwitte vleugeltekening van *E. unangulata* is echter totaal verschillend van die van *E. frustata*.

Euphyia frustata is een alpiene soort, die in de ons omringende landen België, Groot-Brittannië en westelijk Duitsland niet voorkomt. Wel zijn er vondsten bekend uit de deelstaat Saksen (voormalige DDR), aanzienlijk noordelijker dan het hoofdareaal in Midden-Europa (Koch, 1991).

Als voedselplanten worden opgegeven hoornbloem (*Cerastium* sp.), veldmuur (*Minuartia* sp.), steenbreek (*Saxifraga* sp.), grootbloemige muur (*Stellaria holostea* L.), vogelmuur (*Stellaria media* (L.) Vill.) en walstro (*Galium* sp.) (Koch, 1991).

Een zwerver?

Hoe deze alpiene soort in Drenthe terecht is gekomen, blijft een raadsel. Vlinders kunnen zich op verschillende manieren over grote afstanden verplaatsen. Eén mogelijkheid is via passief transport, met bijvoorbeeld de invoer

van plantmateriaal. Door de grote mobiliteit in West-Europa (auto's, treinen en schepen) is het niet ondenkbaar dat rupsen, poppen en zelfs vlinders passief vervoerd worden tot ver buiten hun normale leefgebied. De talloze vondsten van Zuideuropese en zelfs tropische insectesoorten in ons land zijn daar bewijzen van, zoals bijvoorbeeld de bananenvlinders uit Zuid- en Midden-Amerika en de talloze voorraadinsekten in noten en zaden.

Een andere, onwaarschijnlijke mogelijkheid, is actieve verplaatsing, zoals bij trekvlinders voorkomt. Dit exemplaar zou dan wel een heel grote afstand hebben moeten afleggen, en dat terwijl van deze soort niet eerder migratie is waargenomen. De windrichting in de warme zomermaand augustus was met name in de laatste decade voornamelijk noordoost tot zuidoost (KNMI, 1990) en kan dus hebben bijgedragen aan een eventuele migratie naar ons land.

Dankwoord

Mijn dank gaat uit naar de heer K. Alders en Drs R. de Vos voor respectievelijk het maken van het genitaalpreparaat, het determineren en het maken van de tekening van het genitaal. Tevens dank ik de heer A. Alberts te Velp, die de vlinder spontaan heeft afgestaan. Hij bevindt zich thans in de collectie van het Zoölogisch Museum te Amsterdam. Tot slot dank ik mevrouw M. van Dam te Delft voor de fraaie foto.

Literatuur

- BLESZYNSKI, S., 1965. *Klucze do oznaczania owadów Polski, Część 27 Motyle-Lepidoptera*, zeszyt 46b Miernikowce-Geometridae, Sterrhinae, Larentiinae: 1-305. Polski Związek Entomologiczny, Warszawa.
- KOCH, M., 1991. *Wir bestimmen Schmetterlinge*, 3. einbändige Auflage: 1-792. Neumann-Neudamm, Leipzig.
- KONINKLIJK NEDERLANDS METEOROLOGISCH INSTITUUT, 1990. Het weer augustus 1990. – *Maandoverzicht van het weer in Nederland* 87 (8): 1-10.

Geaccepteerd 3.iii.1993.